

Apotheker heeft gehandeld volgens het preferentiebeleid van de verzekeraar

Patiënt moet preferent medicijn accepteren of zelf betalen

Een patiënt stond op verstrekking van niet-preferente geneesmiddelen die hij al jaren kreeg, omdat hij allergisch zou zijn voor de preferente middelen. De apotheker leverde toch de preferente medicijnen, waarna de patiënt een klacht indiende. Het Regionaal Tuchtcollege verklaarde die ongegrond, omdat geen sprake zou zijn van een verhoogd substitutierisico of medische noodzaak.

20

Pharm weekbl 20 september 2019 | 154-38

Auteur **Catelijne Bach**
en **Wouter van Loon**

Wat speelde er hier?

De patiënt gebruikte een bloedverdunner, carbasalaatcalcium (merknaam Ascal) en een pijnstiller: fentanyl, in pleistervorm van Teva. Ook gebruikte hij een slaapmiddel met de werkzame stof zopiclon van Teva. De patiënt was verhuisd en daarom ook veranderd van apotheek. Bij zijn vorige apotheek werden hem altijd het merkgeneesmiddel Ascal en middelen van Teva verstrekt. Zijn nieuwe apotheek weigerde hem echter Ascal te verstrekken. De pleisters van Teva werden vervangen door pleisters van Sandoz. Ten slotte werd de slaapmedicatie zonder overleg vervangen door medicatie van Aurobindo.

Wat vond de patiënt?

De patiënt is erg gevoelig voor het verschil tussen generieke en preferente medicatie. Voor hem kan de overstap van het ene naar het andere middel daarom slecht uitpakken. Hij kreeg veel jeuk van de pleisters van Sandoz. Het vervangen van het slaapmiddel had in overleg met hem moeten gebeuren. Dat overleg heeft niet plaatsgevonden. De apotheker zou hebben erkend dat dit inderdaad nooit zo had mogen gebeuren.

Wat vond de apotheker?

De apotheker heeft benadrukt wat zijn rol is bij de verstrekking van geneesmiddelen en

de uitvoering van het preferentiebeleid. Een arts schrijft in de regel voor welke werkzame stof aan een patiënt moet worden verstrekt en wat daarbij de dosering moet zijn. Als er meerdere generieke middelen verkrijgbaar zijn, die in farmaceutisch opzicht gelijkwaardig zijn, is het vervolgens aan de apotheker om te bepalen van welke fabrikant het middel wordt verstrekt.

Als de verzekeraar van de patiënt een preferent middel heeft aangewezen, mag de apotheker een ander middel afleveren dan dit preferente middel. Als dit andere middel duurder is dan het preferente middel, moet de apotheker het verschil in prijs echter zelf dragen, aldus de apotheker. Dit is anders als het gebruik van het preferente middel voor de patiënt in medisch opzicht niet verantwoord is. Slechts in uitzonderlijke gevallen is sprake van een dergelijke medische noodzaak. Het is niet voldoende als een arts op het recept 'medische noodzaak' vermeldt. De apotheker moet kritisch naar een dergelijk recept kijken en zo nodig contact opnemen met de arts voor een toelichting. Als uit deze toelichting niet duidelijk wordt waarom sprake zou zijn van medische noodzaak, moet de apotheker alsnog het preferente middel verstrekken; dit schrijft de verzekeraar van de patiënt voor.

En wat was zijn verdere verweer?

De geneesmiddelen stonden niet op de lijst van medicijnen waarbij extra voor-

**OP VERZOEK
VAN PATIËNT
SCHREEF
HUISARTS
'MEDISCHE
NOODZAAK' OP
RECEPT**

zorgmaatregelen in acht moeten worden genomen vanwege substitutierisico's. Verder is het merkmiddel Ascal qua samenstelling 100% gelijk aan het preferente middel van Meda Pharma. De huisarts had op het recept aangegeven dat er medische noodzaak was tot verstrekking van Ascal. Navraag hierover bij de huisarts leerde echter dat de huisarts dit op verzoek van de patiënt op het recept had geschreven. Op het recept voor fentanyl stond niets over medische noodzaak.

In verband met de klachten van de patiënt over jeuk door de pleisters heeft de apotheker contact gezocht met de pijnpoli. De pijnpoli gaf daarop aan dat zij niet eerder had gehoord van dergelijke klachten door een wisseling in pleisters. Jeuk is doorgaans juist een bijwerking van de werkzame stof fentanyl.

Voor het slaapmiddel was er geen specifieke indicatie bij de patiënt. De patiënt moet dit middel daarom zelf betalen en kan dus ook bepalen welk middel hij krijgt. Door een verandering van het inkoopbeleid bij de apotheek is op enig moment inderdaad zopiclon van Aurobindo aan de patiënt verstrekt. Inmiddels krijgt de patiënt weer zopiclon van Teva.

Wat vindt het Regionaal Tuchtcollege?

De apotheker heeft gehandeld conform het uitvoeringsbeleid van de zorgverzekeraar

van de patiënt. Op grond van het preferentiebeleid van deze verzekeraar moet de apotheker in beginsel de als preferent aangewezen producten leveren aan de patiënt. Bij de middelen waarop de patiënt is aangewezen is geen sprake van een verhoogd substitutierisico.

Evenmin is gebleken van medische noodzaak tot verstrekking van een ander product. Als de patiënt een voorkeur heeft voor geneesmiddelen van een ander merk, dan moet hij deze zelf betalen, zoals hij dat ook doet bij het slaapmiddel van Teva. Het college concludeert daarom dat de klacht ongegrond is.

En dus?

Op het gebied van de substitutie van geneesmiddelen en de uitvoering van het preferentiebeleid heeft de apotheker een zelfstandige verantwoordelijkheid, waarbij hij niet zomaar mag afgaan op het recept van een arts.

De apotheker in deze zaak heeft daarin de nodige stappen gezet om zorgvuldig te werk te gaan; in verband met de klachten van de patiënt over jeuk heeft hij zelfs de pijnpoli geraadpleegd.

Dan blijft de vraag over waarom het hier dan toch tot een klacht heeft kunnen komen. Mogelijk is het misgegaan bij de communicatie over de gezette stappen. Mogelijk ook heeft de patiënt eenvoudig niet willen luisteren en de 'hakken in het zand gezet'. ■

ZOPICLON VAN LABEL X WERD ZONDER OVERLEG MET PATIËNT VER- VANGEN DOOR ANDER LABEL

Cateljne Bach en Wouter van Loon zijn werkzaam als advocaat bij Van Iersel Luchtman Advocaten en zijn lid van het Brancheteam Zorg van dit kantoor. Wouter van Loon is mede werkzaam als Zorgmakelaar voor apotheken.

Foto Studio Oostrum

OMDAT DE PATIËNT KLACHTEN HAD OVER JEUK DOOR DE PREFERENTE FENTANYLPLEISTER HEEFT DE APOTHEKER CONTACT GEZOCHT MET DE PIJNPOLI.